

NY ÅPENHETSLOV VEDTATT AV STORTINGET!

ER DIN VIRKSOMHET KLAR FOR Å RAPPORTERE OM MENNESKERETTIGHETER OG ARBEIDSFORHOLD I LEVERANDØRKJEDENE?

22. juni 2021

Den 9. juni 2021 ble åpenhetsloven vedtatt av Stortinget. Lovens fulle navn er *Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold*. Åpenhetsloven er nært knyttet til gjennomføring av FNs bærekraftsmål nr 8 om anstendig arbeid og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP). Loven er Norges svar på Storbritannias Modern slavery act. Kort fortalt skal loven sørge for at store virksomheter rapporterer om arbeidet de gjør for å sikre etterlevelse av grunnleggende menneskerettigheter og arbeidsforhold hos leverandørkjedene og samarbeidspartnerne.

Formålet med loven er å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. Virkemiddelet er krav til gjennomføring av aktsomhetsvurderinger samt årlig rapportering av virksomhetens tiltak.

Vi skal i dette nyhetsbrevet beskrive nærmere hva din bedrift må gjøre for å være i forkant av disse nye kravene.

HVEM SKAL RAPPORTERE?

Loven gjelder for større virksomheter som er hjemmehørende i Norge, og som tilbyr varer og tjenester i eller utenfor Norge. Loven gjelder også for større utenlandske virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge, og som er skattepliktige til Norge etter norsk lov.

Begrepet større virksomheter skal tolkes slik som det til enhver tid er definert i regnskapsloven, og gjelder for tiden store foretak (typisk allmennaksjeselskap) og virksomheter som oppfyller to av følgende tre vilkår:

- salgsinntekt på mer enn 70 millioner kroner
- balansesum på mer enn 35 millioner kroner
- gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret på mer enn 50 årsverk

HVA LIGGER I KRAVET TIL AKTSOMHETSVURDERINGER?

Åpenhetsloven tar utgangspunkt i FNs veiledende prinsipper og næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Regjeringen forventer i dag at alle norske selskaper kjenner til og opptrer i tråd med disse anbefalingene. Denne forventningen gjelder også virksomheter som størrelsesmessig faller utenfor åpenhetslovens anvendelsesområde.

Loven legger til grunn at foretakene må foreta aktsomhetsvurderinger som å:

- forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer
- kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som virksomheten enten har forårsaket eller bidratt til, eller som er direkte knyttet til virksomhetens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere
- iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser basert på virksomhetens prioriteringer og vurderinger
- følge med på gjennomføring og resultater av tiltak
- kommunisere med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert
- sørge for eller samarbeide om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

Omfanget av aktsomhetsvurderingene vil variere fra selskap til selskap. Vurderingen skal være forholdsmessige og være tilpasset virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Styret bør godkjenne interne retningslinjer knyttet til forpliktelsene og følge opp at aktsomhetsvurderingene gjennomføres.

Virksomhetene forutsettes å foreta vurderinger både knyttet til leverandørkjeder og til samarbeidspartnere:

«Med leverandørkjede menes enhver i kjeden av leverandører og underleverandører som leverer eller produserer varer, tjenester eller andre innsatsfaktorer som inngår i en virksomhets levering av tjenester eller produksjon av varer fra råvarestadiet til ferdig produkt.», jf. § 3

«Med forretningspartner menes enhver som leverer varer eller tjenester direkte til virksomheten, men som ikke er en del av leverandørkjeden», jf. § 3

HVA SKAL RAPPORTERES?

Virksomhetene skal årlig lage en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene som er beskrevet foran. Denne redegjørelsen skal signeres av styret og av daglig leder, og den skal offentliggjøres innen 30 juni hvert år. Den skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettside og det skal fremgå av årsberetningen hvor redegjørelsen kan finnes.

Redegjørelsen skal minst inneholde følgende punkter:

- en generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.

HVA LIGGER I INFORMASJONSPLIKTEN?

I tillegg til den offentlige redegjørelsen skal virksomheten – på forespørsel fra hvem som helst – gi informasjon om hvordan de håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser som er avdekket i aktsomhetsvurderingen. Dette omfatter både generell informasjon og informasjon knyttet til en særskilt vare eller tjeneste som virksomheten tilbyr.

Virksomhetens plikt til å utgi informasjon må likevel avveies basert på type informasjon, kravets rimelighet og andre saklige grenser mot personvern, sikkerhetshensyn og bedriftshemmeligheter.

HVEM ER LOVENS «RETTIGHETSHAVERE»?

Loven er skrevet slik at «*enhver*» kan søke informasjon om virksomheters leverandørkjeder og samarbeidspartnere. Det er likevel noen grupper eller sektorer som har en mer fremtredende interesse i å ettergå og eventuelt etterspørre mer informasjon:

En opplagt aktør er offentlig sektor som i større og større grad fokuserer på bærekraft når offentlige anbud utlyses. Ved vedtakelse av denne loven vil arbeidet med å kontrollere tilbydere bli enklere. En annen sentral gruppe er investorene. Vi ser også her større krav til bærekraftige investeringsobjekter der samfunnsansvaret står sterkt. Videre vil media og andre aktører i samfunnet få tilgang til informasjon som kan bidra til å avdekke, påvirke og formidle informasjon hos virksomhetene. Endelig er også forbrukshensynet fremtredende, og loven vil gjøre det enklere å ta bevisste og informerte kjøpsvalg.

Virksomheter som tar samfunnsansvaret på alvor, vil ved dette ha et klart konkurransefortrinn!

HVA SKJER MED DE SOM IKKE INNRETTER SEG ETTER LOVEN?

Det er Forbrukertilsynet og Markedsrådet som fører tilsyn med virksomheters etterlevelse av loven. Det er disse organene som følger opp redegjørelsene og tar stilling til om virksomhetene oppfyller informasjonsplikten.

Enhver plikter å gi de opplysningene disse myndighetene krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven. Advokaters taushetsplikt er imidlertid særskilt unntatt her.

Både Forbrukertilsynet og Markedsrådet kan fatte vedtak om forbud, påbud, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Det er i loven også inntatt en særskilt søksmålsfrist som betyr at søksmål som angriper vedtak fra ett av disse tilsynsorganene må være reist innen seks måneder fra parten mottok underretning om vedtaket.

Loven ble vedtatt 10. juni i år. Ikrafttredelsesdato fastsettes av departementet.

Kort oppsummert: Din bedrift må **etablere rutiner for gode aktsomhetsvurderinger** som er forankret i ledelsen og i de relevante arbeidsgruppene. Bedriften skal senere **rapportere** om disse i et eget offentlig dokument. Videre må din virksomhet posisjonere seg slik at dere er **forberedt til å ta imot krav om informasjon** om de varer og tjenester som leveres.

Arntzen de Besche rådgir klienter innenfor et bredt spekter av juridiske tjenester knyttet til klima-, miljø- og bærekraftsarbeid. Flere av våre advokater har spisskompetanse innenfor disse temaene og firmaet har en egen [Bærekrafts-gruppe](#) som arbeider tett på høyaktuelle problemstillinger.

Vi i Arntzen de Besche har fulgt prosessen om åpenhetsloven lenge og vil bistå klientene våre med aktsomhetsvurderinger, rapportering, informasjonsplikten og eventuell prosess mot tilsynsorganer og domstoler. – Ta gjerne kontakt med forfatterne eller vår [Bærekrafts-gruppe](#) dersom du trenger bistand eller har spørsmål.

KONTAKTPERSONER:

Solfrid Haaskjold Brænd
SENIORADVOKAT

Tel: +47 982 94 673
E-mail: shb@adeb.no

Svein Terje Tveit
PARTNER

Tel: +47 950 62 685
E-mail: stt@adeb.no

Susanne Munch Thore
PARTNER

Tel: +47 911 36 899
E-mail: smt@adeb.no